

ויאמר הוי"ה מסיני בא זורח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבת קדש מימינו אשדת למו (דברים ל"ג ב'). חז"ל הקדושים אמרו שעבר הקב"ה מאומה לאומה ולא רצו לקבל התורה, עד שבחר בעמו ישראל ונשבע לנו שלא יעזבנו, וגם אנו נשבענו לו שלא נעזבנו, ומידי שנה מתחדשת השבועה ומתעוררת הברית שכרת הקב"ה עמנו, ומתחדש היחוד של כנסת ישראל עם דודה, וזה היחוד נקרא "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני".

והנה היחוד מתחיל בימי הדין דראש השנה ויום הכיפורים כמו שאמרו בזוה"ק שעליהם נאמר "שמאלו תחת לראשי", אמנם הגם שהם ימי דין, עדיין חיבוק הוא, שישראל מפחד הדין חבוקים ודבוקים בו יתברך ועושים רצונו. רק אחר שנשלם קרבתם מפחד הדין, בא חיבוק הימין של ימי החסד דחג הסוכות "וימינו תחבקני", ומוכרח להקדים חיבוק השמאל לפני חיבוק הימין, שזה השמירה שלא יפול ממדרגתו גם בעיתים קשים, כמ"ש (איוב י"ג ט"ו) "הן יקטלני לו אייחל", אשר מדרגה כזו שגם בעומדו על שערי מוות, לו אייחל, יכול לבוא רק כשאימת דין שמים מושרשת בקרבו, אז גם בעת נסיון קשה של מוות יוכל לעמוד במסירות נפש, רק אחר שדבקות השי"ת מושרשת בקרבו מכח הדין, יכול לבוא אל שלימות האהבה של חיבוק הימין.

וענין הזה נתבאר בדברי האוה"ח הקדוש (שמות י"ט ג') במתק לשונו, "והנה יש בבחינת האהבה צד גורם רעה, כי לא תספיק לבעליה להישמר בתמידות לבל עבור איזה פעם באקראי, כי יאמר שמצד קורבתו לבורא וחביבותו לא יקפיד עליו על זה, כמנהג וסדר הרגיל בין הנבראים, ולהשכילך בענין, ממששה אתה למד, כי לצד רוב קורבתו וחביבתו עם ה' שגג ודבר אליו "שלח נא ביד תשלח" (שמות ד' י"ג), "למה הרעות לעם הזה" וגו', "והצל לא הצלת" וגו' (שמות ה' כ"ב-כ"ג), וזה היה סיבה, גודל קריבתו לפני ה' נתקררה היראה, כי פשיטא שאדם אחר כשלא יהיה קרוב כל כך תפול עליו אימתה ופחד. והנה האדון ה' צבאות לא כן יחשוב, כמו שאמר הכתוב (דברים י"ז י"ז) "אשר לא ישא פנים" וגו', ויקפיד אדרבא ביותר על אהובו ליטרו בתוספת מרובה על עוברו אפילו פעם אחת, ואפילו על הקלה שבקלים וכו', כי העושה מאהבה, לפעמים לא ידקדק בפרט אחד מהתורה, כדרך האב עם בנו המגעגעו והמשעשעו כיון שאין עליו בחינת המורא, מה שאין כן כשתהיה קבלת התורה מחמת יראה, מדרך הירא לפחד על דקדוק אחד כעבד מרבו, ונמצא תמיד עומד לשמור עץ החיים" עכ"ל שו"ק.

הנה זה ענין התחדשות שנה חדשה בב' בחינות אלו של "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני", שתהיה התקרבות ישראל וחזרתם למקור הקדושה בשני הבחינות אחר ששבו בתשובה שלימה. וכתב האריז"ל ד"שמאלו תחת לראשי", לראשי אותי ישראל, אשר ידו כביכול מחבבת לכלל ישראל בקירבה הכי גדולה, אמנם הוא באופן של השראת פחד ודין, כמו שביארו בפסוק "וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי"ה", שהיה מידת הדין, אלוקים, מדבר אל משה, ומגלה לו שהוא הוי"ה בחינת רחמים, שהתגלות ה' לישראל מוכרח להיות מלוכח בהתגלות של דין ובתוכו רחמים, ורק כשהוא באופן כזה יכול להיות השמחה בה' בחג הסוכות בשלימות, שתהיה פורצת השיר והדבקות עד אין קץ עד שדימו חז"ל את יום שמיני עצרת למלך שהכין סעודה לכל עבדיו, ואחר שסיים עם כולם נטל את עבדו אהובו ועשה עמו סעודה קטנה, שאין לך גילוי קירבה אהבה וידידות גדולה מזו. זאת היא הקירבה של יום שמיני עצרת אחר שנתן לכל אומות העולם כדי חיותם בפרי החג, וכשסיימו לקבל חלקם עושה סעודה לישראל שיושבים עם מלכא בלחודו, "ובעוד דאיהו בלחודו עם מלכא, שאיל ליה כל צרכי ויהיב ליה,

וחדו מלכא עם רחמייה בלחודו, ולא אתערבין אחרנין בינייהו, כך ישראל עם קב"ה, בגין כך כתיב ביום השמיני עצרת תהיה לכם", (זוה"ק ח"א דף ס"ד ע"ב).

כתיב "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת" (משלי ח' ל'), ודרשו חז"ל שקדמה התורה לעולם אלפיים שנה והיה הבורא כביכול משתעשע בתורה ובנשמות הצדיקים, כמ"ש "עם המלך במלאכתו ישבו שם" (דברי הימים א', ד' כ"ג), שבהם נמלך וברא העולם. ובספיה"ק 'נר ישראל' ביאר המגיד מקאזניץ זי"ע את ענין השעשוע בנשמות הצדיקים, שהיה הקב"ה צופה מראש את מלחמות הצדיקים עם יצרים איך שמתגברים עליו לעשות רצון קונם, וזה המלחמה לאמיתו של דבר הוא כעין אחיזת עיניים שכל פיתוי היצר הוא בדמיון, וברגע שמכניע ליצר ומתגבר עליו רואה שלא כאן כלום רק דמיון לבד, ולצופה מן הצד נראה הדבר כמו שעשוע, ואת אלו השעשועים הכניס הקב"ה בבריאה הגשמית כשהכניס נשמות רוחניות בתוך גוף גשמי שיהיו נלחמים הרוח והגשם, ושלח נשמות קדושות חצובות מתחת כסא קדשו להכניע את הגשם, ונתן להם כלים איך להכניע את הגשם, ע"י עסק התורה הקדושה אשר היא היא עצם השעשוע האמיתי עליה נאמר "ואהיה שעשועים יום יום", והתורה הזאת מתשת כוחו של אדם, שכוחה להתיש החלק הגשמי ולהגביר הרוחני על הגשם, אז כשזוכה לבטל היצר הרע בכח התורה, חוזר למעלה שהיה קודם הבריאה בעת שהיו נשמות הצדיקים במחיצת הקב"ה "עם המלך במלאכתו". וזה הענין גורם שחוק ושמחה גדולה למעלה, כמו שאמר המגיד הגדול על משחק של הסתר תחת מסכה שאין יודעים מיהו המסתתר, ורגע גילוי המסכה שרואים הנה זה פלוני אלמוני שהיה מסתתר, הרגע הזה הוא תכלית השחוק, כמו כן הרגע הזה שהנשמה מכניעה לחומר הגוף ומתגלה כי הגם שהיה נראה כאילו הוא רחוק מהבורא בתוך עולם גשמי ונלחם עם יצר הרע על כל צעד ושעל, לאמיתו של דבר היה משך כל הזמן הזה עם המלך במלאכתו ולא היה שום ריחוק, רק הסתר ודמיון שחלף והלך לו, הנה הגילוי הזה הוא תכלית השעשוע ואז השמחה פורצת גבולות.

ולשמחה הזאת באים בחג הסוכות, וביותר ביום שמיני עצרת, אשר קדמו להם ימי הדין של "שמאלו תחת לראשי", שפחד ואימת הדין מסלקים מלכות בני ישראל את שעשועי ההבל וריק שהעולם מלא בהם, ומייחדים לבם לאביהם שבשמים לאהבת ה', ואז כשרחצו מזהמת החטאים ושבו בתשובה שלימה ביום ר"ה, והתגלו והיטהרו ביום הכיפורים, כשמבטיים לאחור אל עבר השעשועים הנפולים שהיו קשורים אליהם בימי עבר קודם ששבו, רואים איך היה הבל ורעות רוח דמיון תעותועים, ולכן קוראים קהלת בחג הסוכות, שמגלה שלמה המלך כי גם זה הבל וגם זה הבל... אז מבינים שבאמת אנו יושבים עם המלך במלאכתו, וזאת ההבנה היא תכלית השמחה, והיא השמחה הגדולה של חג הסוכות לשבת בסוכה הקדושה עם המלך במלאכתו בצילא דמהימנותא, עם מלכא בלחודו, עד שהשמחה פורצת כל גבולות ביום שמחת תורה, ששמחים עם השעשועים האמיתיים, עם תורת ה', ואז הוא היחוד האמיתי שחוזרים למה שהיו הנשמות עם המלך במלאכתו ועם התורה קודם שנברא העולם.

ולעת הזאת מתאים כל כך משלו הידוע של מרן הבעש"ט הקדוש שהמשיל קודם התקיעות, למלך שעשה חומות ומחיצות באחיזת עיניים, והעמיד עניינים מפחידים וקשים לשמור שלא יעברו בני אדם את החומות, ובין החומות התקין כסף וזהב אבנים טובות ומרגליות שיתנו למי שבכל זאת יעבור כדי שיטול מהם ולא יבקש להיכנס עוד לפנים מן המחיצה, והיו כל בני האדם מתרחקים מהמקום מגודל הפחד ולא ניסו להתקרב אל המלך, אמנם בן המלך אשר נפשו הומה אל אביו המלך, נכנס במסירות נפש ובקע

כל החומות עד שהגיע לאביו המלך ובכה לפניו מה זה אבי הסתרת פניך הייתי נבהל, ואז הראה לו המלך שחומות אין כאן ומסכים אין כאן, שהיה הכל אחיות עיניים, וגילה המלך את אזנו שלא אליו התכוין במחיצות שהעמיד, רק לרחק בני אדם שאינם ראויים ליקרב אליו שלא יוכלו לקטר על בן המלך, והוא אשר שם נפשו בכפו לשבור כל החומות לא עליו כוונו, לעת כזאת נשאר הבן אצל אביו לשבת עם המלך לבד לפנים מן המחיצות. הנה זהו סוד סעודה קטנה שעושים בשמיני עצרת לשבת עם מלכא בלחודי, אחר שעברנו את ימי ראש השנה כשהיו חומות ומסכים מבדילים כשספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, וחיל ורעדה אחז בכל בראי עולם, ואף בימי הסוכה כשכבר נכנסו לפנים מן המחיצה בתוך דפנות הסוכה בצילא דמהימנותא, אז יורד שפע גדול לכל העולם, וגם אומות העולם מקבלים חיותם מפרי החג, אמנם הם נוטלים חיותם ועוזבים כמו אלו בני אדם שנכנסו לפנים מן המחיצה ונטלו מן המרגליות ולהכו להם, רק עמו ישראל מניחים את שפע החיות שמקבלים בימי החג, ומפילים החומות ובונים מגינים עם הלולב והמינים, ובסופו של דבר מתדבקים בבורא ית"ש עצמו ובתורה הקדושה, מניחים לשפע החיצוני ונוטלים שפע פנימי של דבקות התורה ועולם הבא, "יחידה ליחד", שאין מבקשים דבר רק להיות עם המלך במלאכתו, מלכא בלחודי עם כנסת ישראל, ואז בוכים להבורא מה זה אבי הסתרת פניך הייתי נבהל, והבורא מראה שלא היה כאן שום הסתר, רק דמיון לבד, ואז פורצת השמחה בלי גבול, שמתגלה ענין השעשוע כנ"ל.

ולעת כזאת צריכים להכניס הדבקות והשמחה לכלי המעשה, להמשיך הארת ימי החג לשאר ימות השנה שיהיה תמיד עם המלך במלאכתו, וכמו שאמרו צדיקים על מאמרם ז"ל (ברכות ל"ב ע"ב) "משחרב בית המקדש מחיצה של ברזל מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים", כי אמנם יש מחיצה בין ישראל לאביהם שבשמים, אבל לא בין אביהם שבשמים לישראל, כי באמת המחיצה הוא דמיון שנדמה לנו שיש מחיצה בינינו לבין אבינו שבשמים, ועל זה מבקשים מהבורא עס זאל אונז אויפהערן צו דוכטן... (שיפסקי להידמות לנו כאילו יש מחיצה), שנוכח תמיד שהבורא משגיח עלינו, ובחסידי השם יראו עינינו וישמח לבנו, "אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבור בסך אדם עד בית אלוקים בקול רינה ותודה המון חוגג", נבדלים מאומות העולם, ונקיים מכל הקלי וזוהמת העולם, עם מלכא בלחודי, "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם", שנזכה להתדבק בתורה הקדושה ובבורא יתברך נתן התורה בקשר של קיימא ובבנין עדי עד, "וארשתך לי לעולם וארשתך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים וארשתך לי באמונה וידעת את ה' בב"א.

(געילת חג שמחת תורה תשע"ד)

עירין קדישין עובדות ומוסר מקדושי עולם

כ"ד תשרי (אסרו חג בחו"ל) יו"ד של הרה"ק רבי חיים זאנוויל מריבניץ זי"ע. משמשים רבים היו לו לרבי מריבניץ ברבות הימים, תחילה בעלותו לארה"ק ולאחמ"כ בימי מגוריו בארה"ב, ביניהם היה המוהל הרב אברהם כהן ז"ל שמשך שנים עמד לימינו לסייעו במלאכת המילה בארה"ב, וראיתי בספרו על הרה"ק מריבניץ עובדא פלאית מאד, סיפור התקרבות אחד ממקורביו עוד מן העיר ריבניץ שברוסיא, בשם ר' יצחק וואלף הערמאן ז"ל, וכך היה דבר המעשה:

ר' יצחק וואלף היה דר בעיר סעליש בו היה קיבוץ יהודים שומרי תורה ומצוות, ומכל ערי הסביבה היו יהודים באים לקנות בשר כשר ושאר צרכי היהדות בעיר. בין המבקרים הקבועים היה יהודי בשם ר' אברהם מארקאוויטש ז"ל מהעיר לעמבערג, שהיה מופיע בקביעות בעיר סעליש אחת לחודש למלאות את החסר בביתו. באחד הימים הבחין ר' יצחק וואלף כי האורח הקבוע, ר' אברהם מארקאוויטש, כבר לא הופיע זה תקופה, אך בכל מקרה לא היה בידו מאומה לעשות והדחיק את הדאגה לירכתי מוחו. בלילה ההיא בעלותו על יצועו ראה ר' יצחק וואלף בחלומו יהודי בעל צורה שאומר לו 'ר' אברהם איז אין א עת צרה און מ'דארף איהם העלפן...' (ר' אברהם שרוי בצרה ויש לסייע בעוד), ובהקיצו משנתו זכר את דבר החלום בבירור כמו שהיה בהקיץ, ואף הבחין שהיה חסר כפתור אחד במלבוש עליון שלבש האיש... אך בכל זאת לא ידע להשית עצות בנפשו ודחק את החלום

מדעתו בתואנה ש'חלומות שווא ידברו'. אך לא לזמן רב, בלילה הבא נשנה דבר החלום בדיוק גמור, וכן חזר הדבר גם בלילה השלישי, עד שבראותו כי יש דברים בגו, התאמץ ר' יצחק וואלף ויצא לעבר העיר לעמבערג לתהות על קנקנו של ר' אברהם. בהגיעו לכתובת מגוריו בעיר, נודעו לראות את אם הבית יושבת בביתה לבדה עם העוללים הרכים שכמעט גוועים מרעב ל"ע, ומיד הזיל ממון מכיסו למלאות הבית מכל טוב כדי להחיות את הנפשות הגוועות, ואז נודע לו שר' אברהם נחלה ל"ע במחלה מדבקת ונמצא בהסגר בבית החולים הצבאי שם הפקירוהו לגורלו כאשר אף תרופה לא המציאו לו, ותיכף פנה לבית החולים, ושיחד את השומרים שיניחוהו להכנס ושוב שיחד את הרופאים כדבעי, ואלו החלו לטפל במחלתו של ר' אברהם עד שחזר לעשתונותיו והבריא בסייעתא דשמיא. לאחר שחזר לביתו אמר ר' אברהם לר' יצחק וואלף, 'הנה יגעת וטרחת להצילני ממצב סכנה, ורצוני לגמול לך טובה מה שיש בידי להשיב', והציע לו להתלוות אליו מרחק שעתיים נסיעה ליטול ברכה מ'גוטער איד' שהוא מקורב אליו, שלדעתו רק עבור ראית פניו שווה כל הון דעלמא, ור' יצחק וואלף הסכים ונלווה אל ר' אברהם. בהגיעם לחצר הבית והרבי הופיע בפתח כמעט התעלף ר' יצחק וואלף מרוב תדהמה, היה זה האיש שהופיע שלושה פעמים בחלומו ואף עתה היה לבוש במלבוש עליון זה שכפתור אחד חסר בו... ומני אז נקשרה נפשו בהרה"ק מריבניץ והחל לחלות פניו לעיתים תכופות עד שהיה ממקורביו, ובארה"ב זכה לשמש בקודש.

עוד סיפר ר' אברהם כהן הנ"ל, שכידוע היה הרה"ק מריבניץ רוב ימיו שרוי בתענית, ופעם השתתף בסעודת ברית בנוכחות הרה"ק מקלויזנבורג זי"ע, והפציר בו הרבי מקלויזנבורג שישבור את תעניתו לטובת סעודת ברית, ובמשך זמן ציטט באזניו מאמרי חז"ל ודברים המובאים בספרים הקדושים במעלת סעודת ברית, וכשראה הרה"ק מריבניץ שאין בדעת הרבי מקלויזנבורג להניח לו, אמר לו 'איך האב שוין אמאל אזוי געטוהן און אסאך קרבנות זענען געפאלן... (כבר עשיתי כך פעם – לשבור הצום – והרבה קרבנות נפלו מחמת זה...)', והרה"ק מקלויזנבורג בשומעו כזאת הניח לו. זכותו יגן עלינו.

אנפין חדתי

בסכת תשבו שבעת ימים (ויקרא כ"ג מ"ב). ענין גודל האור שמאיר במצות סוכה המקיף את האדם כאמא המסככת על בניה, נרמז יפה בפסוק **תשבו שבעת ימים** עה"כ גימ' **אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון** וידוע מזהה"ק סוד לבנון ל"ב גו"ן, שפע הנמשך מל"ב נתיבות חכמה ונו"ן שערי בינה.

עוד יש לרמוז דאי' במדרש שוח"ט (תהילים ע"ו), עה"פ 'ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון', מתחילת ברייתו של עולם עשה הקב"ה סוכה בירושלים, כביכול, היה מתפלל בתוכה ואומר יה"ר שיעשו בני רצוני כדי שלא אחריב ביתי ומקדשי. ובספה"ק בית אהרן ביאר שמצות סוכה גבוהה למעלה מהעולם ומיזה"כ נעשה הסוכה, כי התשובה היא בבינה, והעולם נעשה מן המדות שהם בניה של האמא הנקראת בינה, ומשם עשה את הסוכה לישראל, עיי"ש בדבריו הק'. וזהו בסכת תשבו, **תשבו** במילוי (וא"ו במילוי א') עה"כ גימ' **בראשית ברא אלקים**, ואלו התיבות **בראשית ברא אלקים** עם הכולל עולים למספר החמישה מלאכים המלווים לאדם תמיד **מיכאל גבריאל אוריא"ל גבריאל נוריא"ל רפאל**, ובכל הזמנים הם בהסתר ואינם מורגשים אצל האדם מחמת חומר הגשם החוצץ, אמנם במצוות סוכה שגוף האדם מוקף בקדושה עליונה אחרי זיכוך וטהרה של יום הקדוש, אז יכול לזכות להתגלות אורם של מלאכים המלוים אותו תדיר, כענין התגלות האושפיזין אצלו.

גם 'תשבו שבעת ימים', **שבעת** במילוי גימ' **שור אריה נשר אדם** עה"כ, שהאבות הן הן המרכבה ובשבעת ימי החג יורדים האושפיזין לסוכה. ובימים אלו זוכים לנשיקות פיהו, ואיתא בזוה"ק דו' נשיקות הם ז' מלאכים מוסרי התורה **מיכאל גבריאל אוריא"ל רפאל יופיא"ל רזיא"ל צדקיא"ל** ואלו עולים גימ' **שבעת ימים** במילוי עם הח' אותי, וסופי אותי המילוי של **תשבו** גימ' תס"ב כמס' **נתיב** שהוא ב"פ רל"א שערים שורש התורה, אשר מכח קדושת הסוכה נמשך כח התורה ששמחים עמו ביום שמחת תורה למחרת החג.